

משנה ו'

משנה זו מפרטת הלכה לגבי דיני יבום, מפני שיש בה דימיון להלכות שפרטו במשנה הקודמת. אם מת אדם בלא זרע - מצדה על אחד מאחיו ליבם את אשתו. היא למת שתי נשים - מתיבמת אחת מהן. אם היבם אינו חפץ ליבמה, עדין היא אסורה להנשא לאחר עד שתערף חליצה. אם היתה אחת היבמות אסורה על היבם באסור ערוה, כגון שהיתה אחות אשתו, הרי היא פטורה מן היבום וכן צרותיה, היבמות הנוספות, אף על פי שאינן ערוה על היבם.

י' בתמוז

יום ג' פר' בלק

(בבא בתרא כא)

ביאור

גיטין פרק ח' ■ ו'

כל העריות שנאמר עליהן בתחלת מסכת יבמות שהן פוטרות את צרותיהן מן היבום, אם מתו בעליהן ונפטרו הצרות מן היבום ונשאו לאחרים ולבסוף התברר שהיבמה שמחמתה

כל העריות, שאמרו צרותיהן מתרות, הלכו הצרות האלו ונשאו, ונמצאו אלו אילוניות, תצא מזה ומזה וכל הדרכים האלו בה:

נפטרו מן היבם היא אילונית שאינה ראויה ללדת* ולפיכך קדושיה לאח המת בטלים מעקבם כי קדושי טעות היא, ועתה מתברר שצרותיה זקוקות ליבום ולא נפטרו ממנו - החמירו על הצרות שנשאו שהן אסורות לבעליהן וכן אסורות ליבמים, והטלו עליהן כל החמרות שפרטו במשנה הקודמת.^ב טעם הדבר: היתה עליה להמתין לפני שתנשא לשוק עד

היום נלמד:

משנה

גיטין

פרק ח' משנה ו'

גמרא

יומא דף לח/א

תובנה מרגשת

מי עצר

את הטנק

לך ולמשפחה

מסכת בבא בתרא

דף כ"א

זוהר

צו כז:

הלכה

סדר הפטרות

הלכה כ"ז-כ"ח

מקורות והערות

א. מזוהה באמצעות סימני גוף שונים, כפי שמרחיבה הגמרא במסכת יבמות (דף פ/ב).
ב. כפי המפורט שם, בניה מן האדם שנישאה לו הם ממזרים, שכן תנא זה נוקט

א. אילונית היא אשה שאינה יכולה ללדת מסיבות פיזיולוגיות. השם אילונית הוא מלשון איל זכר, כלומר, היא זכרנית, שאינה יכולה ללדת (כתובות, דף יא/א). האילונית

ביאור

שִׁיתְבַּרְר אִם צָרְתָה אֵילוֹנִית, שָׁפֵן לֹא יִתְכַן שְׁלֹא הָיוּ בָּהּ מְלֻכְתְּחֻלָּה אֵי אֶלֹו סִימָנִים לְכַף שֶׁהִיא אֵילוֹנִית, וּלְפִיכֶךָ הָיָה עַל צָרְתָה לְחַשׁ לְדַבֵּר וּלְהַמְתִּין שִׁיתְבַּרְר, כְּגוֹן עַד שֶׁתֵּלֵד.^ג

מקורות והערות

האסורים באיסור כרת, הם אינם ממזרים (רש"י, דף פ/א, ד"ה וכל). ג. ריטב"א, יבמות, דף צא/ב, ד"ה איבעי.

כשיטת רבי עקיבא שיבמה הנישאת לשוק בניה ברם, לשיטת חכמים שאין ממזרות אלא מן

זְכוּנוֹת שְׁנוֹתָנִים פַּח

איש חכם אמר, שמוטיבציה היא כמו מקלחת. זה שהתקלחת אתמול, לא אמר שאתה לא צריך להתקלח גם היום. גם מוטיבציה צריכה לתחזק קבוע. רעיון מדהים לתחזוק מוטיבציה - במאמר שלפננו.

ביאור

החבלים שקשרו את האניה אל הנמל שחררו, והיא הפליגה אל הים הפתוח בשהיא נושאת מטען כבד מאד ויקר מאד לבעליו - שתי דלתות נחשת שרכש תורם בשם ניקנור, כדי להקדיש אותן לבית המקדש, ולהציב אותן באחד משערי העזרה.

בלב ים פרצה סערה חזקה, הגלים טלטלו את הספינה והיא עמדה לשקע במצולות, בגלל המשקל הרב שעליה. לספנים לא נותרה ברירה והם השליכו אל הים את אחת הדלתות. הסכנה לא חלפה, והספנים עמדו להשליך גם את הדלת השניה. כאן נעמד ניקנור ואמר: "עד כאן!" הוא לפת את הדלת הנוותרת, ואמר: "אם אתם רוצים לזרק אותה, אתי יחד!" באותו רגע שקטה הסערה. בשראו משמים שהוא כל כך מחבר לחפץ שמיעד לבית המקדש, שהוא כל כך מחבר לרוחניות, עזרו לו.

בהמשך הנסיעה הצטער ניקנור על הדלת הראשונה שהיתה

ואיננה. והנה, בשהגיעה הספינה לנמל עכו, ראו משהו בוחק מנצנץ מתחת הספינה. הדלת האבודה לוותה את הספינה כל הדרך עד עכו. היה זה נס נוסף שנעשה לכבודו של ניקנור.

יומא דף לח/א

**בְּשֶׁהֵלֶךְ נִיקְנוֹר לְהִבִּיא
דְּלָתוֹת מֵאֶלְבָּסְנֵי־רִיא
שֶׁל מִצְרַיִם, בַּחֲזִירְתּוֹ,
עָמַד עָלָיו נַחְשׁוֹל שְׁבִים
לְטַבְּעוֹ. נָטְלוּ אֶחַת מֵהֶן
וְהִטִּילוּהָ לַיָּם, וְעַדִּין לֹא
נָח הַיָּם מִזְעָפוֹ. בְּקִשׁוֹ
לְהִטִּיל אֶת חֲבֵרְתָּהּ,
עָמַד הוּא וּכְרָכָה.
אָמַר לָהֶם: "הִטִּילוּנִי
עִמָּה!" מִיַּד נָח הַיָּם
מִזְעָפוֹ. וְהִיא מִצְטַעַר
עַל חֲבֵרְתָּהּ. כִּיּוֹן שֶׁהִגִּיעַ
לְנַמְלָה שֶׁל עֲכוֹ -
הִיְתָה מִבְּצֻבְצַת וַיּוֹצֵאָהּ
מִתַּחַת דְּפָנֵי הַסְּפִינָה.**

יומא דף לח/א

ביאור

לְפִיכֶךָ, כָּל הַשְּׁעָרִים
שֶׁהָיוּ בַּמִּקְדָּשׁ נִשְׁתַּנוּ
לְהִיּוֹת שֶׁל זָהָב, חוּץ
מִשְׁעָרֵי נִיקְנוֹר, מִפְּנֵי
שֶׁנַּעֲשׂוּ בוֹ נִסִּים.

וְאִכֵּן גַּם בְּשִׁעְשִׁירוֹ יִשְׂרָאֵל וְצָפוּ
בְּזָהָב אֶת שְׁעָרֵי בֵּית הַמִּקְדָּשׁ,
הוֹתִירוּ אֶת דְּלָתוֹת נְחֹשֶׁת אֱלוֹ
כְּמוֹת שֶׁהָיוּ לְזָכָר הַנֶּסֶם.

מִדּוּעַ הִשְׁאִירוּ אֶת דְּלָתוֹת
הַנְּחֹשֶׁת וְלֹא צָפוּ אוֹתָן בְּזָהָב? הֲרֵי
יִשְׁנֵן דְּרָכִים רַבּוֹת לְזָכָר אֶת הַנֶּסֶם,
גַּם אִם יִצְפוּ אוֹתָן בְּזָהָב, אֲפָשֶׁר

לְהַצִּיב אֲנֵדְרָטָה יָפָה, לוֹחַ אֲבֵן וְעֲלָיו חֻקּוֹק הַסְּפּוּר, וְעוֹד דְּרָכִים רַבּוֹת. בְּכָל
זֹאת בָּחַרוּ לְהִשְׁאִיר אֶת דְּלָתוֹת הַנְּחֹשֶׁת הַמְּקוּרִיּוֹת, מִפְּנֵי שֶׁרָצוּ לְהוֹתִיר
אֶת הַנֶּסֶם בְּצוּרְתוֹ הַמְּקוּרִית, כְּמוֹת שֶׁהוּא, שֶׁכָּל מִי שִׁיִּרְאֶה אֶת דְּלָתוֹת
הַנְּחֹשֶׁת מִיָּד יִשִּׁים לֵב לִכְרֵךְ שֶׁהֵן שׁוֹנוֹת מֵהַדְּלָתוֹת הָאֲחֵרוֹת, וְיִזְכֹּר שֶׁכֹּאֲשֶׁר
יְהוּדֵי מִתְאַמֵּץ לְשֵׁם שְׁמַיִם, וּבְכָל שִׁיְהוּדֵי קָרוֹב וּמְחֻבָּר יוֹתֵר לֵה', הֲרֵי הוּא
זוֹכֵה לְרֵאוֹת בְּחוּשׁ גְּלוּיִים שֶׁל הָאָרֶץ פְּנִים מִלְּמַעְלָה*.

יֵשׁ לְחַפְצִים שֶׁקְּשׁוּרִים לְחַיּוֹת, כַּחַ לְעוֹרֵר בְּנוֹ אֶת הַרְגֵּשׁ שֶׁל אוֹתָהּ
חַיָּוִיָּה. לָכֵן, אִם חַיּוֹת הַצְּלָחָה שֶׁקְּשׁוּרָה לְחַפְצִים, כְּדֹאֵי לָךְ לְשִׁמֵּר אוֹתָם
וּמִדֵּי פֶעַם לְהִסְתַּכֵּל בָּדָם, לְמַשֵּׁשׁ אוֹתָם, כְּדֵי לְחַזֵּר וּלְחַוֹּת אֶת תְּחוּשֹׁת
הַהַצְּלָחָה הַהֵיא, לְהַצִּיב אוֹתָהּ מִחֵדָשׁ, וְלִזְכֹּר: אֲנִי יָכֹל לְהַצְּלִיחַ!

רְכִישֵׁת בְּמִכְרָז נֶכֶס בְּזוּל וּמְכֻרֵת אוֹתוֹ בִּיקָר? שִׁמֵּר אֶת הַמִּפְתָּח הַיֵּשֵׁן
וְהַחֲלוּד שֶׁקְּבֻלָּת מְכֻוֹנֵס הַנֶּכֶסִּים, הוֹצֵא אוֹתוֹ מִדֵּי פֶעַם מֵהַכֶּסֶפֶת, הַעֲבֵר
עָלָיו אֶת אֲצָבוֹתָיךָ, וְהִזְכֵּר לְעֲצֻמְךָ: בְּעֶזְרַת ה' אֲנִי גַם יוֹדֵעַ לְהַצְּלִיחַ.

גמרא
" בתנ"ך

מי עצר את הטנק

תובנה
מרגשת
סרטון יומי שיאיר לכם את היום

מקורות והערות

א. פרי הארץ, עמוד תנ"ז.

מצות תלמוד התורה

על ההורים מוטלת החובה ללמד את הילדים תורה כפי שאנו אומרים כל יום בקריאת שמע: "ולמדתם אתם את בניכם לדבר בם".

לפני שנים רבות כף נהגו הכל, לא היו בתי ספר מסודרים ותלמודי תורה - וכל אב לימד את בניו תורה. לאחר זמן חכמים ראו שישנה בעיה, לפיכך הם החליטו להקים תלמוד תורה. בעיר ירושלים הוקם תלמוד התורה הראשון, כאשר חכמים שכרו מלמד ללמד תורה לילדים.

בתלמוד נאמר שתלמוד התורה הראשון הוקם בירושלים, לאור הפסוק "כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים". בעלי התוספות מסבירים, שבגלל הקדושה שהיתה בירושלים וגם בגלל שהילדים ראו את הכוהנים עוסקים בעבודת בית המקדש, נכנסו בהם רצינות וחסק רב ללמוד. אחרי תקופה גילו חכמים שהבעיה עדין לא נפתרה בגלל שהיו ילדים שהתקשו להגיע לירושלים, ולכן הם החליטו להקים תלמוד תורה בכל מחוז ומחוז, ואחר כך הוחלט להקים תלמוד תורה בכל עיר ועיר. בעת שהיה תלמוד תורה בכל עיר ועיר היו שולחים אליו את הילדים מגיל שש או שבע - בערה הגיל שגם היום נכנסים לכיתה א'.

להבעיר את האש

צו כז:

תרגום

"אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה" ועל דא בעי, דלא ידעכון ליה לעלמין, ולא יתחלש חילא ותוקפא דיליה, לתברא חילא דתוקפא אחרא בישא מעלמא, ועל דא לא תכבה.

"אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה" ועל דא בעי, דלא ידעכון ליה לעלמין, ולא יתחלש חילא ותוקפא דיליה, לתברא חילא דתוקפא אחרא בישא מעלמא, ועל דא לא תכבה.

זוהר
בתמו

ישנה אש כזו שמביאה האדם מלמטה, הכהן היה מדליק את האש בבית המקדש, ואף שהיתה יורדת אש מן השמים מכל מקום האש של האדם עליה נאמר שלא תכבה, ומבאר הזוהר שדוקא אש זו התחנתנה היא המבערת את הרע מחמת שהאדם התאמץ ופעל אותה. וכך מספר בעל התניא: אחד המאמרים שאמר לי מורי ורבי, המגיד ממעוררש, היה על הפסוק: "אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה" - וכך אמר מורי ורבי: במשכן שבנו ישראל במדבר, וכן בבית המקדש, הקריבו ישראל קרבנות לה', ואש היתה יורדת מן השמים ואוכלת את הקרבנות, אך למרות שהיתה יורדת אש מן השמים - שזה מראה על התעוררות ושעת רצון למעלה - הרי שעדין תחלת הדבר היתה על ידי ישראל למטה, בעבודת ה' שלהם במשכן או בבית המקדש, והיו חיבים להביא תחלה אש פשוטה כדי שתעורר את האש של מעלה. וכמו שאומר זאת הזוהר: "רוח (התעוררות) מביאה רוח, ומושכת רוח" - כלומר, רוח ההתעוררות של ישראל למטה מעוררת את רוח ההתעוררות ושעת הרצון למעלה, וזוהי אחת ממצוות התורה להבעיר את האש הפשוטה במזבח - כדי לעורר את האש של מעלה. ובפנימיות העינים - המזבח הוא האדם, אף עצם ההקרבה אינה מספיקה, שכן יש צורך להבעיר אש - חמימות, התעוררות והתלהבות, ואש חמה זו הרי שהיא "לא תכבה" - ההתעוררות של האדם מכבה את ה- 'לא', את כל ההתנגדויות הפנימיות והחיצוניות על עבודת ה' של האדם.

כו. פְּסוּקֵי קַרְבָּנוֹת הַשַּׁבָּת

בַּשַּׁבָּת, אֵין מוֹצִיאִים סֶפֶר תּוֹרָה שְׁנֵי לְקָרָא בוּ בְּקַרְבָּנוֹת חוֹבַת הַיּוֹם וְיִבְיֹם הַשַּׁבָּת שְׁנֵי כַּבָּשִׁים' וכו',⁶².

הַטַּעַם לְכַף הוּא, שֶׁבְּפָרְשַׁת קַרְבָּנוֹת חוֹבַת הַשַּׁבָּת יֵשׁ שְׁנֵי פְּסוּקִים בְּלִבְדוֹ, וְאֵין קוֹרְאִים לְעוֹלָה לַתּוֹרָה פָּחוֹת מִשְׁלֹשָׁה פְּסוּקִים, וְלִצְרָף פְּסוּקִים נוֹסְפִים שְׁלֹא מֵעֲנִינוּ שֶׁל יוֹם אֵי אֶפְשָׁר.⁶³

עוֹד טַעַם נֶאֱמָר בְּזֶה, שֶׁהַמִּפְטִיר צָרִיךְ לְקָרָא בְּנִבְיָא מֵעֲנִין מַה שְּׁסִיִּם לְקָרָא בַּתּוֹרָה, וְאִם הַמִּפְטִיר יִקְרָא בְּכָל שַׁבָּת בְּקַרְבָּנוֹת חוֹבַת הַשַּׁבָּת, יִמְצָא שֶׁבְּכָל שַׁבָּת יִפְטִירוּ בְּנִבְיָא בְּעֲנִין אַחַד.⁶⁴

עוֹד טַעַם אֶמְרוּ בְּזֶה, שֶׁעֲנִין קְרִיאַת קַרְבָּנוֹת חוֹבַת הַיּוֹם הוּא, שֶׁעַל יָדֵי הַקְּרִיאָה הַקְּב"ה מְחַשֵּׁב כְּאִלוּ הַקְּרִיבוּ אֶת הַקַּרְבָּנוֹת וּמוֹחֵל עַל כָּל הָעוֹנוֹת, וְזֶה שִׁיךְ רַק בְּקַרְבָּנוֹת שֵׁישׁ בְּדָם מִשּׁוּם כְּפָרָה, אוֹלָם, קַרְבָּנוֹת הַשַּׁבָּת אֵינָם בָּאִים לְכְּפָרָה, שֶׁהָרִי שְׁנֵי הַכַּבָּשִׁים הֵם לְעוֹלָה.⁶⁵ וְלִכֵּן אוֹמְרִים בַּתְּפִלַּת מוֹסֵף בַּשַּׁבָּת 'תִּבְנֶנָּה שַׁבָּת רְצִיַּת קַרְבָּנוֹתֶיהָ' - לְמַדָּה רְצִיַּת קַרְבָּנוֹתֶיהָ, לְפִי שֶׁשָּׂאֵר יָמִים טוֹבִים כָּל הַקַּרְבָּנוֹת בָּאִים חֲטָאָת, וּבַשַּׁבָּת כָּל הַקַּרְבָּנוֹת בָּאִים עוֹלָה.⁶⁶

כז. בְּשָׂרָאשׁ חֹדֶשׁ חָל בַּשַּׁבָּת

אֲמַנָּם, כְּאֲשֶׁר חָל רֹאשׁ חֹדֶשׁ בַּשַּׁבָּת, בֵּינּוֹן שֶׁכְּבָר קוֹרְאִים לְמִפְטִיר בְּפְסוּקֵי קַרְבָּנוֹת רֹאשׁ חֹדֶשׁ, מִתְחִלִּים לְקָרָא שְׁנֵי פְּסוּקִים קִדְּם לְכֵן מְוִיבְיֹם הַשַּׁבָּת שְׁנֵי כַּבָּשִׁים' וכו',⁶⁷.

מקורות והערות

62. ס"י רפ"ג. שם בטור הובאו הדברים בכף החיים שם.

63. שם ובמ"ב ס"ק א'. שם בטור.

64. תוספות מגילה דף כ"ג ע"א ד"ה כיון הובאו דבריהם במ"ב

67. ס"י תכ"ה סעי' א' ובלבוש שם.